

РЕШЕНИЕ

№ 3117

гр. София, 14.05.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 14.04.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Михаела Николаева, като разгледа дело номер **11342** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 и следващите на Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Делото е образувано по искова молба, подадена от М. Б. У., с която е предявен иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за обезщетение за неимуществени вреди в размер на 20 000 лева, претърпени вследствие на липса на адекватно лечение в затворническото общежитие К. от страна на медицински специалисти към медицинския център към Централния Софийски затвор. В исковата молба се твърди, че през 2017 г. ищецът изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в затворническото общежитие К. към Централния Софийски затвор и през месец юни се образували отоци по краката му и получил пристъп на задух, не можел да ходи. Бил прегледан от медицински специалисти от медицинския център към Централния софийски затвор и му били предписани медикаменти без да му бъдат направени изследвания и да бъдат измерени кръвното му налягане и пулсът на сърцето му. Въпреки приемането на предписаните лекарства отоците по краката не изчезнали, а пристъпите на задух зачестили. От месец юни до месец септември 2017 г. не били назначени и извършени никакви медицински изследвания с цел установяване характера на заболяванията на М. У.. В началото на м.09.2017 г. същият получил силен пристъп, изразяващ се в задушаване и невъзможност за дишане, а отоците по

краката му се увеличили до степен, че не можел да се изправи и да ходи. Бил откаран до болницата на Централния софийски затвор, където получил сърцебиене, а пулсът на сърцето му се увеличил до 135 удара в минута. След това бил изпратен с линейка в МБАЛ „Света Е.“, където бил приет в интензивното отделение по сърдечно-съдова хирургия. Там здравословното му състояние било стабилизирано и на 14.09.2017 г. бил изписан с окончателна диагноза „ЗСН-III ФК N.“. Сърдечен порок. Към вискостепенна М.. Вискостепенна ТрИ. Тежка ЛК дисфункция. Десностранен плеврален излив. Асцит“. След изписването М. У. бил върнат в болницата на Централния софийски затвор, където бил лекуван в продължение на 3 месеца. При направените му изследвания било установено, че е болен от подагра. Независимо от поставената диагноза обаче не била назначена и осигурена подходяща диета. След приключване на лечението бил върнат в затворническото общежитие К.. В исковата молба е изложено, че независимо от вменените със ЗИНЗС задължения за ответника да осигури на ищеца физическо и психическо здраве като лишен от свобода чрез прилагане на общоприетите медицински стандарти, това не било направено, като не му било осигурено адекватно медицинско лечение. С молба от 15.06.2020 г. ищецът се е позовал на неизпълнение на задължения на ответника по чл. 135, ал. 1, т. 1 и т. 3 ЗИНЗС за изпращане на лишените от свобода за лечение извън местата за лишаване от свобода, когато в лечебните заведения към местата за лишаване от свобода няма условия за провеждане на необходимото лечение или при необходимост от консултативни прегледи или специализирани изследвания. С последната подадена уточняваща молба от 01.09.2020 г. М. Б. У. отново е посочил, че от страна на ответника не му е осигурена своевременна достъпна медицинска помощ, като е визирал задължението на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да създаде условия за опазване на физическото здраве на лишените от свобода. С нея е конкретизирано, че независимо от настъпилото влошаване на здравословното състояние на ищеца и явната необходимост от консултативен преглед и специализирано изследване, не бил изпратен от ответника в специализирано заведение извън местата за лишаване от свобода, а му било осигурено единствено неадекватно, неправилно и несвоевременно лечение от медицинските специалисти и медицинския център към ЦСЗ. Последното от своя страна довело до влошаване на здравословното му състояние до степен на критично, поради което на 08.09.2017 г. бил транспортиран в УМБАЛ „Света Е.“, където бил приет и лекуван в интензивно отделение на сърдечно-съдова хирургия. Със същата молба от 01.09.2020 г. ищецът е посочил, че отговорността на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ произтича от неизпълнение на задължението му да създаде условия за опазване на физическото здраве и лишаването от правото му на своевременна и достъпна медицинска помощ.

Според ищеца, изпълнението на наказанията е насочено към постигане на неговите цели, но при осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото здраве на лишените от свобода и зачитане на правата и достойнството им - чл. 2, т. 3, чл. 40, ал. 2, т. 1 и чл. 128, ал. 1 ЗИНЗС. Липсата на достатъчно и адекватно медицинско обслужване представлява нарушение на забраната по чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража да не бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Неосигуряването на адекватна медицинска грижа (лечение) може да бъде определено и като „други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат

чувство на страх, незащитеност или малоценност" по смисъла на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС. Ищецът твърди, че осигуряването на адекватна медицинска помощ включва предоставяне на възможност за прилагане на медицинска грижа в лечебни заведения извън местата за лишаване от свобода в хипотезите на чл. 135, ал. 1 ЗИНЗС. Нарушенията по чл. 3 ЗИНЗС са основание за ангажиране отговорността на държавата за претърпените вследствие на тях вреди съгласно чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС.

По време на проведените по делото съдебни заседания, ищецът не се явява. Пълномощникът му адвокат А., който поддържа исковата молба. Представя допълнителни съображения в писмен вид.

Ответникът по иска – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията”, чрез юрисконсулт Д., в представения писмен отговор и по същество оспорва иска. Сочи, че претенцията за претърпени вреди е изцяло недоказана, защото не са представени доказателства за това, че ищецът е претърпял вреди в следствие на незаконосъобразни действия на длъжностни лица или органи на ГДИН. Твърди се, че претендираните вреди не са в следствие на осъществявана административна дейност по смисъла на чл. 1 от ЗОДОВ. Не е доказана и причинно-следствената връзка между претендираните вреди и сочените незаконосъобразните бездействия.

Участвалият в производството по делото прокурор – представител на СГП счита, че претендираните неимуществените вреди са недоказани, поради което претенциите са неоснователни.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след като взе предвид наведените в исковата молба доводи, изразеното становище на пълномощника на ответника и на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото гласни и писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че ищецът, през 2017 г. е бил настанен в затворническото общежитие „К.” за изтърпяване на наказание „лишаване от свобода”. Страните не спорят и относно факта, че У. е страдал от различни заболявания, което е установено с приетите по делото медицински документи.

Спорният въпрос в случая е, дали на същия, в периода юли-септември 2017 г. е оказана достатъчно ефективна и навременна медицинска помощ и дали, в случай, че такава не му е предоставена, той е претърпял сочените болки и страдания.

По делото беше допуснато, изслушано и прието заключение на съдебно-медицинска експертиза, изготвено от вещо лице – специалист по вътрешни болести и кардиология. За установяване на твърденията на ищеца беше разпитан и един свидетел.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Подаването на искова молба по реда на чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК не е обвързано с преклузивен срок. Нейната допустимост е свързана най-вече с редовността ѝ, касаеща посочването на административния акт, който е бил отменен или органа или длъжностното лице, от чието действие или бездействие са причинени претендираните вреди. Претенцията е предявена срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чиито незаконосъобразни действия са причинени вредите.

Съдът намира, че исковата молба е редовна, следователно е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, исковата молба е частично основателна.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различието по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към протовоправното деяние. Характерно за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове, като тук следва да се разбират всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждания може да търси обезщетение.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, задържано под стража или изтърпяващо наказание „лишаване от свобода”, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност.

По силата на чл. 285, ал. 2, във връзка с чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС и 205 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу специализираните органи по изпълнение на наказанията, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Според чл. 12, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС, прякото ръководство и контролът върху

дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията". Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" е юридическо лице към министъра на правосъдието със седалище С. и е на бюджетна издръжка, т.е. в случая дейността на ГДИН е регулирана от закона дейност, осъществявана от административните органи и длъжностни лица, структурно обособени в рамките на тази администрация и е в съответствие с дадените им от закона правомощия. Т.е. безспорно дейността на ответника, свързана с нормалното функциониране на местата за лишаване от свобода, включващо и осигуряване на адекватно медицинско обслужване, е административна дейност, осъществявана във връзка с прогласените в АПК и КРБ основни принципи. Според настоящия съдебен състав искът правилно е насочен срещу ГДИН, независимо, че се твърди, че вредите са настъпили от неправилно и неадекватно лечение. В периода от месец юли до настаняването му за изследвания в СБАЛЛС през септември 2017 г., същият е бил лекуван в медицинския център при ЗО „К.“, а не в специализираното болнично заведение, поради вредите, биха били предизвикани от действията на медицинските лица, работили в този медицински център и на затворническата администрация като цяло, за чиято дейност отговорност носи ответника, в рамките на упражняваните от него и цитирани по-горе общи правомощия.

Съгласно чл. 284, ал. 1, във връзка с ал. 5 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3, като настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Разпоредбата на чл. 3 от с.з. сочи, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поразят чувство на страх, незащитеност или малоценност.

В разглеждания казус М. У. твърди, че е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се болки и страдания, претърпени вследствие на липса на адекватно лечение в затворническото общежитие К. от страна на медицински специалисти към медицинския център към Централния Софийски затвор, т.е. може да се приеме, че тези твърдени вреди са причинени от подобни на описаните в цитираната разпоредбата чл. 3 от ЗИНЗС, действия или бездействия на органи и длъжностни лица при ответника.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на административен акт от орган на ответника или действие или бездействие на негови длъжностни лица; 2. незаконосъобразност на административния акт, съответно действието или бездействието; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилата вредоносен резултат.

Първата предпоставка в случая е доказана – в периода месец юли – септември 2017 г. У. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в затворническо общежитие „К.“,

т.е. той се е намирал в специализирано заведение, намиращо се под прякото ръководство и контрол на ответника.

По отношение на втората предпоставка, дали е имало незаконосъобразни действия или бездействия на длъжностни лица или органи при ответника, съдът намира следното.

Видно от медицинска справка № 1215/11.11.2019 г., изготвена от медицинско лице и инспектор при ЗО „К.“ (л. 37, на делото пред СРС) У. е бил настанен в ЗО „К.“ на 28.04.2017 г. От началото на месец юли 2017 г. той е започнал да се оплаква от задух и кашлица, като са му давани бронходилататори в таблетна форма и спрей. На 01.08.2017 г. е диагностициран с астматичен бронхит. Имал е сухи хрипове, поради което му е бил изписан Т.. На 08.08.2017 г. е изпратен в СБАЛЛС за изследване на пикочната киселина. Поради наличието на повишени нива му е изписан М.. В началото на месец септември състоянието на У. се е влошило с втрисане и кашлица, като са му изписани допълнителни медикаменти. На 07.09.2017 г. му е направена рентгенова снимка и е изпратен в УМБАЛ „Света Е.“. Там са му установени следните заболявания: застойна сърдечна недостатъчност, митрален сърдечен порок с левокамерна дисфункция и десностранен плеврален излив. На 14.09.2017 г. той е изписан и е настанен в СБАЛЛС, където е бил около три месеца.

В заключението на допуснатата по делото съдебно-медицинска експертиза, експертът потвърждава диагнозата на ищеца, установена в УМБАЛ „Света Е.“. Проведеното в това лечебно заведение лечение е било правилно и адекватно. До тогава, лечението не е било правилно, защото не е била поставена правилната диагноза – същият е бил лекуван за заболяване на белия дроб. Вещото лице не може да даде причината за констатираната дилатативна кардиомиопатия, но изказва предположение, че може да е предизвикана от злоупотреба с наркотици преди постъпването му в затвора.

Настоящият съдебен състав намира заключението за мотивирано и компетентно, поради което следва да бъде ценено като доказателство по делото.

По време на проведеното по делото открито заседание, експертът доразви изводите си, посочвайки, че дилатативна кардиомиопатия означава разширение на сърцето, най-често в резултат на което сърцето загубва своята помпена функция. Десностранен плеврален излив означава, че в десния бял дроб, започва да се събира течност /между белия дроб и плеврата/, тъй като дробът е покрит с плевра – това е ципа, която е от два слоя. Течността започва да се събира между двата слоя. Това е било в резултат на тежка сърдечна недостатъчност. Според представените документи по делото, първоначално ищецът е бил лекуван от астматичен бронхит, тъй като се е оплаквал от кашлица и задух. Тъй като състоянието му се е влошило е бил изпратен в болницата за лишени от свобода, където му е направен рентген и там е констатирано уголемяване на сърцето, след това е бил изпратен в УМБАЛ „Св. Е.“, където диагнозата е потвърдена. Лекарствата, които ищецът е приемал до диагностицирането на сърдечното му заболяване не са го увредили, но и не са помогнали за подобряване на състоянието му. Първоначалните оплаквания на ищеца са били от месец юли 2017 г. При прегледа, най-вероятно е прието, че се касае за бронхит, поради което му е

назначено и такова лечение. След като той не се е подобрил, е следвало да бъде изпратен по-рано за преглед. Диагностицирането на болестта е станало през месец септември 2017 г. Рентгеновата снимка на бял дроб се прави когато има симптоми за пневмония, плеврален излив и други. Когато има данни за акутно заболяване, както вероятно е станало в случая не е задължително да се прави рентгенова снимка.

От показанията на разпитания свидетел С. Т. се установява, че той е познавал ищеца от ЗО „К.“, където постъпил през 2017 г. Живеели в едно спално помещение, легло до легло – една маса ги разделяла. Спомнял си, че У. се оплаквал, бил много зле. Не му стигал въздух, постоянно се потял и от време на време кашлял. Искал лекарска помощ, която му била оказвана на място в затвора. Там преглеждал един фелдшер, който нямал право да издава никакви направления за лекуване. Там се ходело по график, но лекарят, който можел да даде направление не всеки път бил там. У. го е преглеждал повечето пъти фелдшер, но и лекар. Преглеждането се изразявало в даването на лекарства. След прегледите състоянието на У. се влошавало – бил отпаднал и много отслабнал, продължавал да кашля. Постоянно се оплаквал от болки в гърдите. Бил много отпаднал и не можел да стигне до лавката, която е на 300 м. Впоследствие свидетелят разбрал, че са го пратили на друг лекар и са му дали други лекарства. След освобождаването им от затвора, двамата се чували по телефона 5-6 пъти. У. му споделил, че нещо са му объркали лекарствата, които са му ги давали преди това и вследствие на това е настъпило влошаване. Прегледите в затвора се извършвали само в понеделник и то предимно от фелдшера. Състоянието на ищеца между прегледите не било добро, но нямало кой да му помогне.

Независимо, че свидетелят е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ към момента, когато се твърди, че са претърпени вредите, съдът намира показанията му за последователни, логични и лишени от очевидни елементи на заинтересованост, поради което следва да бъдат кредитирани.

По силата на чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС, при изпълнение на наказанието лишаване от свобода се създават условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода. За всеки лишен от свобода се създава медицинско досие, което съдържа информация и постоянно поддържани данни за здравословното му състояние. Медицинското обслужване на лишените от свобода се осъществява в медицински центрове и специализирани болници за активно лечение, разкрити към местата за лишаване от свобода по реда на чл. 5, ал. 1 от Закона за лечебните заведения. Според чл. 133 от с.з., медицинските центрове се създават към затворите, затворническите общежития и поправителните домове. В същите се осъществяват 1. спешна медицинска и дентална помощ; 2. първична медицинска помощ; 3. специализирана извънболнична медицинска помощ; 4. дентално обслужване; 5. профилактична, рехабилитационна и хигиенно-противоепидемична дейност за поддържане и укрепване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода;

Според чл. 7, т. 5, б. „а“, б. „б“ и б. „д“ от ППЗИНЗС, правомощията на ГДИН във връзка с медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода са да организира и контролира дейността на специализираните болници за

активно лечение на лишените от свобода и медицинските центрове, да определя лишените от свобода, които се нуждаят от специализирано лечение във външни лечебни заведения и да осигурява здравното обслужване в местата за лишаване от свобода чрез провеждане на мероприятия, свързани с профилактичната и лечебно-диагностичната дейност и противоепидемиологичното осигуряване, както и чрез спазване на хигиенните норми и санитарните правила.

Съгласно чл. 12 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода, приемът в медицинския център се извършва по график, утвърден от началника на затвора или поправителния дом. Лишените от свобода, които желаят да посетят медицински специалист, се записват в специален дневник, който се съхранява при постовия надзирател. Прегледът се осъществява от медицинския специалист в срок до 24 часа от вписването.

Анализът на по-горе изброените доказателства, направен от гледна точка на цитираните разпоредби, дава възможност на съда да направи правни изводи. На първо място е безспорно, че ищецът е страдал от констатираното от медицинските документи сърдечно заболяване и че първоначално е бил лекуван за заболяване на белия дроб.

От събраните писмени доказателства – цитираната справка, изготвена от длъжностни лица при ответника и от свидетелските показания, става ясно, че У. е започнал да проявява симптоми на заболяване от началото на месец юли 2017 г. До началото на месец септември същата година, когато е бил приет за лечение в УМБАЛ „Света Е.“, състоянието му се е влошавало непрекъснато. Същият е изпитвал задух, отпадналост, изпитвал е затруднения в движението и постоянно се потял. Въпреки предписваните му лекарства не е настъпило подобрене. Очевидно е, че в ЗО „К.“ през процесния период е имало график за посещение в медицинския център, поради което У. е могъл да бъде прегледан най-много веднъж седмично (в понеделник, според свидетеля Т.). По делото няма данни, колко пъти за тези два месеца ищецът е бил прегледан от лекар, но от цитираната справка става ясно, това е станало най-много два пъти – веднъж на 01.08.2017 г. и веднъж на неустановена дата по-рано. Останалите прегледи, ако изобщо са били осъществени такива, са извършвани от фелдшер, както посочи свидетелят. През целия двумесечен период У. е бил лекуван неправилно, както потвърди вещото лице кардиолог, поради което състоянието му рязко се е влошило в началото на септември. Според настоящия съдебен състав неправилното лечение се дължи не толкова на некомпетентност на медицинския персонал, а по-скоро на липса на създадена адекватна организация контрол на дейността на медицинския център от страна на затворническата администрация (чл. 7 от ППЗИНЗС). Очевидно е, че според утвърдения график, лишените от свобода не са имали свободен достъп до медицински грижи. Доколкото такъв достъп е имало само веднъж седмично, прегледите рядко са били извършвани от лекар, а повечето пъти от фелдшер, който няма висше медицинско образование и едва ли би могъл да постави правилна диагноза и да назначи лечение. По делото не се събраха данни, за изпълнение на изискването на чл. 12 от Наредбата, през процесния период в ЗО „К.“, да е имало практика за осъществяване на

преглед при медицински специалист в рамките на 24 часа от записването на лишения от свобода в специален дневник.

Несъобразяването на тези обстоятелства и неизпълнение на цитираните по-горе нормативни изисквания от страна на затворническата администрация в ЗО „К.“ е в противоречие с изискването лишените от свобода да бъдат подлагани на излишно тежки условия и със забраната за жестоко, нечовешко и унижително отношение, съгласно чл. 3 от ЗИНЗС. Т.е. в случая е налице незаконосъобразно бездействие (неосъществяване на адекватен контрол и ръководство върху медицинския център в ЗО „К.“), което е довело до неправилно лечение и влошаване на здравословното състояние на М. У., което очевидно са могли да доведат до възникване на твърдените вреди. В писмените бележки на пълномощника на ответника, се сочи, че ГДИН не може да бъде отговорна за евентуално поставени грешни медицински диагнози от страна на медицинските специалисти. Това безспорно е така, но ГДИН изцяло отговаря за правилното функциониране на медицинските центрове и може да контролира най-малкото дали назначените лекари присъстват в дните за прием и дали се изпълняват изискванията на цитираната по-горе Наредба № 2. В случая е очевидно, че осъществяваните ръководство и контрол не са били адекватни или са били доста занижени.

По отношение на третата предпоставка за реализиране на отговорността на ответника по чл. 1 от ЗОДОВ, съдът намира, че тя също е доказана. Ищецът е страдал от сърдечно заболяване (дилатативна кардиомопатия, според заключението на вещото лице и представените медицински документи), което макар и да не е възникнало по време на престоя му в затвора, безспорно се е влошило, вследствие на неправилното лечение, поради липса на адекватен контрол и ръководство върху медицинския център и практикуващите там медицински специалисти, от страна на затворническата администрация.

Според съда е доказана и четвъртата предпоставка за реализиране на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ – налице е причинно-следствена връзка между констатираните незаконосъобразни бездействия и констатираните вреди. В случай, че медицинският център в ЗО „К.“ е бил организиран и е функционирал според цитираните по-горе разпоредби, ищецът би получил адекватното медицинско лечение и навременно диагностициране на заболяването, което не би се влошило до степен, същият да бъде спешно преведен в болница извън затвора.

По отношение на размера на обезщетението, което следва да бъде присъдено, съдът намира следното:

В пилотното си решение по съединени жалби № 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 и 9717/13 ЕСПЧ посочва, че общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 от Конвенцията за условията на задържане, са изложени в големи подробности в параграфи 139-159 от решението на Съда по А. и други (цитирано по-горе) и параграфи 65-69 от решението на Съда по Т. and O.. Чл. 3 от Конвенцията защитава една от основните ценности на демократичното общество. Той забранява по абсолютен начин изтезанията или нечовешкото или унижително отношение или наказание, независимо от обстоятелствата и поведението на жертвата. За да попадне в обхвата на този член, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост.

Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. В оценката на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия.

Независимо от факта, че съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя по справедливост, настоящият съдебен състав не може да не се съобрази с практиката на ЕСПЧ. По дела, образувани срещу България по идентични оплаквания – претърпени неимуществени вреди, поради незаконосъобразни действия на органи и длъжностни лица, Европейският съд по правата на човека в С. е присъждал различни обезщетения. (*S. H. v. B. app. № 36794/03, D. v. B. app. 27791/09, P. and P. v. B. app. 50027/08 and 50781/09*).

В разглеждания казус, съдът намира, че следва да вземе предвид и обстоятелството, че установените физически болки и страдания, не са настъпили изцяло от незаконосъобразните бездействия на длъжностни лица на ГДИН, а последните са били причина само на влошаване на здравословното състояние на ищеца. По отношение на времетраенето, съдът счита, че те са търпени в рамките на около пет месеца – месец юли 2017 г. до месец ноември 2017 г. (когато е бил изписан от СБАЛЛС, според цитираната справка), т.е. болките и страданията на ищеца, предизвикани от неправилното му лечение са търпени в един не много продължителен период и не са се отличавали с някакъв постоянен и силен интензитет (според показанията на свидетеля Т.), поради което искът за присъждане на обезщетение в размер на 20 000 лева е недоказан.

При съобразяване на вида, интензитета и продължителността на претърпените от М. У. неимуществени вреди – физически болки и душевни страдания (страх и безпокойство, че състоянието му не се подобрява, а се влошава и че няма да се излекува), установени на основание събраните и обсъдени по-горе доказателства и практиката на ЕСПЧ, съдът намира, че обезщетение в размер на 1500 лева се явява обосновано и справедливо.

С оглед частичната основателност на главния иск, съдът разглежда и установява основателност и на акцесорната претенция на ищеца за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва върху уважения размер на обезщетението за причинени неимуществени вреди, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

В съответствие с разпоредбата на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС съдът намира, че следва да се произнесе и по направените разноски.

Ищецът не е поискал присъждане на разноски, но по делото има изготвени експертизи, като възнагражденията на вещите лица са били изплатени от бюджета на АССГ.

По силата на визираните по-горе разпоредби, когато искът се отхвърли изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. Разноските се заплащат от ищеца и при оттегляне на иска изцяло или при

отказ от иска изцяло. Когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат, когато е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска.

Предвид частичното уважаване, в съответствие с цитираните норми, ответникът следва да бъде осъден за заплати, направените разноски, изразяващи се в заплащане на възнагражденията на вещите лица от бюджета на АССГ.

Водим от горното и на основание чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав,**

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието да заплати на М. Б. У., с ЕГН [ЕГН] сумата от 1500 (хиляда и петстотин) лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се претърпени физически болки и душевни страдания, предизвикани от влошаването на здравословното му състояние, вследствие на неправилно лечение, поради липса на адекватно ръководство и контрол на медицинския център в Затворническо общежитие „К.“, от страна на затворническата администрация, което е в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата, като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията в останалата ѝ и до пълния размер от 20 000 лева.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието да заплати на Административен съд София-град, на основание чл. 286, ал. 3 от ЗИНЗС сумата от 350 (триста и петдесет) лева, представляваща направени по делото разноски – заплатено възнаграждение на вещото лице, изготвило заключението по допуснатата съдебно-медицинска експертиза.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Административен Съд С.-град, Тричленен състав.